

Utazás az „elég” világába

II.

Lépj ki! – Elég egyszerűség

8. FÉLELEM AZ „ELÉGTŐL”

„Az sem tudom, mit teszek, hiszen nem azt teszem, amit szeretnék, hanem amit gyűlölök.” (Róm 7,14–25)

Azok az emberek, akiket a kis mexikói városban meglátogattunk, nagyon szegények voltak, bármilyen mérce szerint. Mégis együtt nevettek, tréfálkoztak és dolgoztak. Összegyűltek a templomban imádkozni, az iskolában beszélgetni és játszani. „Az élet jó itt – gondoltam –, még ha nincs is meg sok minden, ami otthon megszokott.” **Azután elgondolkoztam:** „Mi teszi értelmessé az életemet?” Fiamra és feleségemre gondoltam, a közösségünkre, a háztömbünk előtt minden évben megrendezett virágültetésre, munkahelyi, templomi eseményekre. **Nem jutott eszembe sem a házam, sem az autóm, sem a tévém vagy a videóm, semmilyen „tárgy”.** **Folytattam a gondolatmenetet:** – Hiszel benne, hogy a gazdagok és a szegények közötti szakadék sérti Isten akaratát? Hiszel benne, hogy ha sok „dolog” használasz, azzal a Földnek okozol kárt? Ha a családod és a barátaid jelentik életed értelmét, miért nem adod el az autódat, és költözel kisebb házába? Nem fogsz szükséget szenvedni, és hited szerint élhetsz. **„Eladni az autómat!”** Rossz érzéssel gondoltam arra, mennyire kiszolgáltatott az ember a zsúfolt buszokon. „Hogyan is tudnám eladni a házamat? Hogy férnénk el kisebb helyen?” **Itt megálltam,** lesújtottak saját gondolataim. Hitem és tapasztalataim azt súgták, hogy kevesebb tárggyal is teljes életet élhetnék, de a gyomrom összeszorult a gondolattól, hogy kevesebbel boldoguljunk. **Miért olyan ijesztő az „elég”?** Hogyan tudnék kitörni tárgyaим fogságából, hogy hitem szerint élhessek?

Dave Schrock-Shenk

Mi ad életnek értelmet?

A „dolgok” segíthetnek a mindennapi életben, kreativitásunk kifejezésében, kapcsolataink megerősítésében. Ugyanakkor elvonhatnak attól, amit igazán akarunk az életünkkel kezdeni.

Ahogy kapcsolatba kerülünk velük, az anyagi dolgok „önálló életre kelhetnek”. Ha ezt megértjük, ez fontos felismerés lehet abban, ahogy életünk legmélyebb örömét és értelmét keressük.

Mi mindenem van, amire nincs szükség a számomra legjelentősebb tevékenységekhez?

Mit tennék a szabadidőmmel, ha lehetne feleannyit dolgoznom?

A melléklet adatai szerint a legtöbb észak-amerikainak egyharmadára kellene csökkentenie „ökológiai lábnyomát”, hogy a globális átlagot elérje. E számítás legfőbb elemei a közlekedés, az élelem és a lakásmegoldás (lakbérrel vagy lakásrészlettel, rezsivel). Számold ki, mennyit költesz, illetve a családod mennyit költ erre a három dologra évente! Azt is számold ki, mennyi pénzt takarítanál meg, ha ezeket a dolgokra az eredeti költség egyharmadát költenéd csak!

9. ADD NEKÜNK EZT A NAPOT

„Isten nem azokat választotta-e ki, akik a világ szemében szegények, hogy... örököljék az országot?” (Jakab 2,1–7)

„Tanító úr, kölcsön tudna adni öt bahtot?” Belenéztem a 12 éves Piak izzadságtól maszatos arcába. Tanítványom volt, és éppen most kért tőlem 20 centet (kb. 50 Ft-nak felel meg). Nemrég ért haza a bangkoki szeméttelapról, ahol szétválogatja a szemetet, eladja a talált üveget, bádogot, papírt és műanyagot. „Mire kell neked a pénz? Egy kis szerencsejáték a barátiddal, ugye?” – tréfálkoztam. „Nem, tanár úr, tegnap beteg voltam, és csak 10 bahtot tudtam keresni a szokott 15 helyett. Így nem tudom megvenni a nagymamám orvosságát.” Ezután Piak elmondta, hogy a szülei nemrég elhagyták őt és a testvérét. Most a nagymamájukkal élnek abból, amit Piak minden nap iskola után keres a szeméttelapen. Estig dolgozik, így 15 bahtot keres, amiből tízért ételt vesz hármójuknak, ötért pedig gyógyszert a nagymamának, aki állandóan köhög. Dühös voltam magamra, amiért viccelődtem a szerencsejátékkal. Mint annyi emberben, úgy látszik, bennem is él az előítélet, hogy a szegények azért szegények, mert lusták és elpazarolják a pénzt. Benyúltam a zsebembe, és elővettem 100 bahtot. „A tízéd – mondtam –, ma vegyél magadnak valami finomat.” Nem fogadhatom el. Csak ötöt kérek. Holnap lógok az iskolából és többet dolgozom. Este már vissza is tudom fizetni a pénzt.” Az 5 bahtos érme értékes aranyknak tűnt, ahogy odanyújtottam neki. Mosolygva mondott köszönetet, és újból megígérte, hogy másnap visszaadja. Néztem, amint fáradtan elment, és könnyek futottak végig az arcomon. Mennyi mindent tudna a világnak tanítani Piak, ha figyelnék rá!

Max Ediger

(a Soi On Nhut Általános Iskola igazgatója)

Mit tanult az iskolaigazgató Piaktól?

Az életnek anyagi alapja van. Alapvető szükségletünk az étel, a ruha és a lakás. Máté 6. fejezetében Jézus azt mondja a tanítványoknak, hogy Isten ismeri szükségleteinket, imádkozhatunk ezekért a dolgokért, és Isten megadja nekünk, ami a legfontosabb.

A gazdag Északon kevesen dolgoznak olyan keményen, mint Piak. Mégis, bárki, akinek munkája van, többet keres nála, mert a globális gazdasági rendszer rendkívüli mértékben „felnyújtja” kereseti lehetőségeinket.

Ha mi, ilyen lehetőségekkel, be tudnánk érni az „eléggel”, akkor nemcsak osztozni tudnánk a javakon az olyan emberekkel, mint Piak, hanem életünk is nyugodtabb, stresszmentesebb lenne.

Vajon Isten Máté 6. részében tett ígérete teljesül-e abban, ahogy Piak magára és családjára keres?

Többet dolgozom-e hetente, mint amennyit szeretnék?

Ha igen, minek kellene történnie velem ahhoz, hogy kevesebbet dolgozzak?

Nézegezd a csillagokat! Kérj meg valakit, aki ért hozzá, hogy segítsen felismerni az alapvető csillagképeket! Este imádkozz azokért, akik ezeket a csillagokat nézik éjszaka, és akik a mindennapi kenyérért imádkoznak a Te remtőhöz!

10. AZ ÖRÖM NEM TÁRGYAKBAN REJLIK, HANEM MIBENNÜNK

„Miért adtok pénzt azért, ami nem kenyér, és gyűjtött kincseteket azért, ami meg nem elégíthet? (Ézsaiás 55,1-5)

A tavalyi anyák napján 11 éves lányom, Laura összefoglalta, miért szeret: 1) jól főzök, 2) érdekeseket mesélek, 3) elvisezem őt vásárolni. **Mindhárom** időigényes inkább, mint pénzigényes. Ami a gyerekeim izlését illeti, nem válogatosak. Legjobban a palacsintának, rántottának, spagettinek, pizzának és az egyszerű kenyérnek örülnek. Meglepett, hogy könyvmoly lányom megjegyezte azokat a meséket, amiket olvastam neki. Egyedül is tudna olvasni, de amikor én olvasok neki, összebújunk az ágyon, megbeszéljük a hallottakat, kiemeljük az értékeket. **No de a vásárlás!** Elrontottam valamit, hogy a lányom egyik kedvenc időtöltése a pénzköltés a sétálóutcákban? Némi megfontolás után rájöttem, hogy a vásárlás egyike azon ritka alkalmaknak, amikor egyedül lehet velem, mivel családom férfitagjai utálják az üzleteket. Nem kér olyant, amire nincs szüksége. Egyszerűen szeret kimozdulni, járkalni. A sok felesleges dolog között gyakran kifejtjük véleményünket. „Laura, nézd ezt a szép pulcsit!” „De anyu, nincs szükségünk ilyen drága holmira!” „Hogy tetszik ez a ruha?” „Nem vetted észre, hogy vegytisztítani kell? Minek költsünk ilyesmire?” **A gyermekeim néha** túl sok dolgot kérnek. De amikor elgondolok azokon, hogy mi a legfontosabb, az időmet akarják, együtt elköltött étkezéseket, közös meséléseket és kirándulásokat. Ilyen alkalmakkor tudunk arról beszélni, hogyan válaszolunk Jézusnak az életre hívó szavára.

Susan Mark Landis

Megadom-e azoknak, akik szeretnek engem, azt, amit a legjobban szeretnének tőlem?

Egyszerű dolgokat is fel lehet használni arra, hogy a különleges együttlét hangulatát teremtjük meg szeretteink körében. Művészeti alkotásokat is hozhatunk létre egyszerű tárgyakkal. Ilyenkor a bennünk élő teremtő, szerető Isten képét formáljuk meg.

Tudok-e annyi időt tölteni szeretteimmel, amennyire szükség van kapcsolatunkhoz?

Mit kellene tennem, hogy több időm legyen?

Teremts különleges alkalmat a „semmitől” valaki számára, akit szeretsz. Gondold végig, mit csinálna a legszívesebben. Csak kéznél levő, egyszerű tárgyakat használj a tervezett tevékenységhez.

11. A TÁRGYAK BOSSZÚJA

„Ahol a kincsed, ott a szíved is.” (Máté 6,19-21)

Bevallom, megszállottan gyűjtöm a különböző szerkenyűket. Szváziföldön elég időm volt, hogy végiggondoljam és megtervezzem néhány új eszköz megvételét, míg közelgő hazalátogatásomra vártam.

* Tintasugaras nyomtató.

* Új, könnyen kezelhető fényképezőgép, ami azért kell, mert a másik elromlott, én pedig rajongok a képekért.

* Bibliaszoftver, ez segít majd az otthoni prédikációk összeállításában.

* Új memóriaegység a szoftverhez.

* Faxmodem a számítógépemhez, mert ezt a cikket el akarom küldeni.

* Rádióalkatrészek.

A lista még folytatódik. A Szváziföldön eltöltött három év alatt nem vehettem semmilyen szerkenyűt. De most, hogy hazalátogathattam, lehetőség nyílt, hogy mindezt pótoljam. Hitelkártyámmal és három év alatt félretett pénzemmel bevásárlókörútra indultam. **A csomagkihordó nemsokára** ösvényt taposott a házukhoz, egymás után érkeztek az újabb

dobozok és számlák, mintha karácsony lett volna. **Mint a karácsony**... túlságosan is arra hasonlított. Az észak-amerikai karácsonyok hírhedtek arról, hogy a tárgyakon van a hangsúly – a különböző szerkenyűkön. „Mit vegyen annak, akinek megvan mindene?” „Tegye különlegessé ezt a karácsonyt... vegyen...” És így tovább. **Miközben nyitogattam** a dobozaimat és rendezgettem az új szerkenyűket, rájöttem, hogy valamit elvitettem. Az emberi kapcsolatokat áldoztam fel a tárgyakkal töltött időért. Választani kell: vagy a családomra van időm, vagy a tárgyaimra. **Most**, újra Szváziföldön, megint nem vehetek szerkenyűket. Remélem, még nem késő, hogy pótoljam az elveszett időt.

Jon Rudy

A tárgyaim hozzátesznek emberi mivoltomhoz, vagy elvesznek belőle?

A fogyasztói kultúra szándékosan elmosza a határt az életünkhöz szükséges dolgok és a felesleges tárgyak között. Az utóbbiak visszahúznak bennünket, elszívják energiáinkat.

Victor Lebow, amerikai kereskedelmi elemző szerint: „Rendkívül termelékeny gazdaságunk... megköveteli, hogy életmódunkká, lelki megnyugvásunkká váljon a fogyasztás, a dolgok beszerzése és használata rituálévá váljon... Egyre gyorsuló ütemben kell hogy vegyük, elhasználjuk, kidobjuk és helyettesítsük a dolgokat.” (Journal of Retailing)

Ha végső megelégedést keresünk a dolgok birtoklásában, az végső kiábrándultsághoz vezet.

Valódiak-e Jon érvei eszközeinek vásárlásakor?

A segítségünkre létrehozott tárgyak mikor válnak nyűggé?

Nézz körül a lakásodban és a garázsodban, ha van. Melyek azok a felszerelési tárgyak, amiket ritkán vagy soha nem használasz? Ajándékozd őket a legközelebbi non-profit bizományinak.

12. VEGYÜK ÉSZRE HATÁSUNKAT A FÖLDRE

„A folyóvizek tapsoljanak, a hegyek együttesen örvendezzenek az Ur előtt!” (Zsoltárok 98)

Gyakran zuhog az eső Kentucky hegyes-völgyes keleti részén, ahol élek. A folyókban, patakokban hömpölyög a sáros víz. Amikor lemegy az ár, könnyen meg lehet látni a magas vízszint vonalát. A part menti fák és cserjék ágain ugyanis fennakad a víz hordta szemét: zacskók, használt pelenkák, üres tejes flakonok. A zavaros víz alatt pedig régi autógumik, szódásüvegek és egyéb kidobott tárgyak vannak. Nem mindig volt ez így. A térség természetvédelmi területein a víz tisztán folyik fényes kövek fölött, a part menti fenyők lábánál vastag a moha. Valaha ilyen volt egész Kelet-Kentucky – mielőtt megjelentek mindennapi életünkben az olcsó, eldobható használati eszközök. Egyszer egy művészeti órán szobrász tanárnőnk figyelmeztetett bennünket, hogy fontoljuk meg jól, mit alkotunk a Föld nyersanyagaiból: „Ne feledjétek, a szobraitok talán tovább fognak létezni ezen a világon, mint ti magatok! Ezért először tegyétek fel magatoknak a kérdést: Milyen hatással lesz az alkotásom a világra?” Nem felejtettem el tanárom figyelmeztetését, ezért megfontolom, hogy megvegyem-e a következő rövid életű tárgyat a legközelebbi leértékeléskor. Mennyire fontos? Meddig használható? Mi történik vele, ha nekem már nem kell? Talán meg sem kell venni, mert jó a meglevő is, s Kelet-Kentuckyban valamivel tisztábbak lehetnek az áramló folyók.

Liz McGeachy

Milyen hatással van életmódom a Földre?

Több mint száz éve egy brit közgazdász így jellemezte az angol fogyasztók beszerzési „körét”: „Észak-Amerikából és Oroszországból jön a gabona ... Peru küldi az ezüstöt, Dél-Af-

rikából és Ausztráliából ömlik az arany Londonba; a hinduk és a kínaiak termesztik nekünk a teát és a kávé, az összes cukor- és fűszerültetvényünk Indiában van. Borunk Spanyolországból és Franciaországból származik, a Földközi-tenger vidéke a gyümölcsöskertünk.” (Stanley Jevons, *A szénkérdés*, 1865)

A mai globális gazdaságban csaknem mindannyian használunk olyan árucikkeket, amelyeket a világ másik tájáról hoztak. Szemetünket autóink kipufogógázával és gyáraink füstjével együtt szétterítjük a világban.

Ablakunkból nem láthatjuk, mi az ára fogyasztásunknak. Meg kell tanulnunk más szemszögből nézni a dolgokat, ha észre akarjuk venni „hatásunkat a Földre”.

Veszélyezteteti-e valami kedvenc tájam szépségét és sértelettségét?

Mi kellene hogy történjen ahhoz, hogy ez a táj így megmaradjon nekem és a jövő nemzedéknek?

Ültess egy fát!

Vizsgáld át a szemetet otthon! Ha találsz olyan dolgokat, amiket újra lehetne hasznosítani, próbáld meg kialakítani ennek rendszerét.

Válassz egy kellően összetett tárgyat, ami a birtokodban van – egy biciklit, gépkocsit, sztereót! Járj utána, milyen alkotórészeket vettek el gyártásakor a földből, és a gyártás során milyen hatás érte a földet! Tedd fel a kérdést önmagadnak: Mennyi ideig fogom ezt használni? Mit csinálok vele, ha már nem kell? Választható-e jobb, kisebb negatív hatású megoldás az adott tárgy megvétele, ill. kidobása helyett? Ha igen, fontold meg, ha választanod kell!

13. A LEGÉRTÉKESEBB AJÁNDÉKOK

„És ha vagyonomat mind felételem is, ... szeretet pedig nincsen bennem, semmi hasznom abból.” (1Korintus 13)

Az ajándékozáshoz kapcsolódik a munkám, ezért tudom, hogy ajándékot venni jó dolog. Egy olyan világban azonban, ahol túl sok a stressz, az eldobható tárgy, a felszínes boldogság, az ajándékvásárlás feladat lesz, kötelesség. „Negyven dollárt költöttem az első unokám diplomaosztója alkalmával, ezért erre az unokámra is legalább ennyit kell költenem” – mondta egy holtfáradt vásárló nemrég. Tíz perccel később már el is ment az ajándékkal, amit valójában én választottam ki. Évek során sok olyan ajándékot kaptam, amelyeknek pénzürtéke nem volt, mégis drágábbak voltak nekem, mint akár egy rakomány különleges gyertyatartó. Egy váratlan telefonhívás a barátomtól, aki az egészségem iránt érdeklődött, egy recept kis megjegyzéssel: „Ennek a süteménynek az ízéről te jutottál eszembe”, a szeretet ezernyi gesztusa a nagymamámtól, aki 50 mérföldeket vezetett zongorahangversenyeimre, rengeteg gyümölcsöt sütött a különféle ünnepekre, és nagyobb útjam után az üdvözlő váz az üzenetrögzítőmön. Mi gátol abban, hogy ma tegyek valami jót? Miért nem vagyok többször kedvesebb, ha a jó szándék megvan bennem? A bőség világában mi teszi a szeretet gesztusait olyan értékessé? Ma, amint belevetem magam világjobbító teendőimbe, két olyan ember inté-sére figyelek, akik szakértői a kedvességnek: „Nagy dolgokat nem tudunk tenni, csak kis dolgokat nagy szeretettel” (Teréz anya). „Egy kedves szó nem kerül semmibe” (Gertie Rice, a nagymamám). Elhatározom, hogy valami váratlan jócselekedetet teszek ma. Az „elég” világában, amelyről álmodom, mindenkinek elég az élelem, a védettség, és elég a kedvesség, az öröm, a vendégszeretet és a figyelem is. Az utóbbiak valóra váltását már meg is kezdem.

Doris Daley

Mi tart vissza attól, hogy gyakrabban adjam önmagam ajándékát?

„Miféle bölcsesség lehet nagyobb a kedvességnél?”

Jean-Jacques Rousseau

A különböző ajándékozási alkalmakkor milyen nem-anyagi ajándékot tudnék adni?

Mi volt a legértékesebb ajándék, amit valaha kaptam?

Legközelebb, ha vásárolt ajándékot akarsz adni, az ajándékot olyan szervezettől vedd, amely az igazságos kereskedelmre törekszik. (Ilyen pl. a Fair Trade hálózat, vagy a Tízezer Falu hálózat: <http://www.villages.ca>)

14. MAGASABBRA A FORRÁSNÁL

„...mindenben úgy viselkedünk, ... mint akiknek semmijük sincs, mégis mindenük megvan.” (2Kor 6,1-10)

Egy kis csoport gyűlt össze winniepei otthonunkban, hogy életünkről és értékrendünkről beszéljünk, és hogy eldöntsük, akarunk-e 30 napig „az elég szintjén” élni. Először megosztottuk egymással tapasztalatainkat ezzel az életmóddal kapcsolatban. „Az önkéntes szolgálatban és a szemináriumban eltöltött éveink a legértékesebbek számunkra – mondta egyikünk. Önkéntesként olykor még költségeinket is megtakarított pénzünkkel fedeztük. A szemináriumon meg egyik hallgatónak sem volt pénze. Alkalmi munkákkal tartottuk fenn magunkat. Alig volt valamink, mégis életünk legszebb éveit voltak ezek, a gyermekeink szerint is.” „Lehet, hogy visszatérne az az életminőség, ha megpróbálnátok újra az „elég szintjén” élni” – kockáztattam meg a feltevést. „Most meg sem próbálnám” – válaszolta. **Nem értem, miért nem akarja ismét átélni életének „legszebb éveit”.** **Megmagyarázta:** „A visszatérésünk utáni évek voltak a legfájdalmasabbak az életünkben. Barátaink és hitközösségünk tagjai nagy házakat építettek, új autókat vettek és egzotikus helyekre mentek nyaralni. Senki nem támogatta azt a vágyunkat, hogy egyszerűen éljünk. Úgy éreztük magunkat, mint valami külön csodabogarak, végül feladtuk a próbálkozást. Ezt nem akarom még egyszer átélni.” **Csendben ültünk.** Megdöbbenett határozott elutasítása és könnyei. Mennyire másként alakulhatott volna az életük, ha egy olyan egyházba és közösségbe térnek vissza, amely támogatta volna képességüket és elkötelezettségüket az iránt, hogy kevéssel legyenek boldogok.

Dave Schrock-Shenk

Legközelebbi barátaim erősítik-e bennem a hitet legmélyebb elkötelezettségem iránt?

Egy népszerű mondás szerint: „A víz nem emelkedhet magasabbra forrásánál.” Ugyanígy azok, akiket példaképpé tartunk, életükkel mutatják meg, mennyi szintje van az elfogadhatónak, a lehetségesnek. Ezek a példák támogatják vagy visszafogják azokat a kísérleteinket, ahogy legmélyebb értékeink szerint próbálunk élni.

Erősen támogatni kell azt, aki a „túl sok” társadalmában az „elég” szintjén akar élni.

Hogy vélekedik az anyagi javakról egyházam és közösségem?

Legközelebbi barátaim legmélyebb értékeim felé irányítanak, vagy megnehezítik, hogy azok szerint éljek?

Ha nem tartozol olyan csoporthoz, amely támogatná legmélyebb értékeidet, építs ki egyet! Keress hasonló érdeklődésű embereket a barátaid, egyházad tagjai között. Barátkozzatok össze, és kötelezzétek el magatokat, hogy hosszú távon próbáltok máshogyan élni.

Összefoglaló kérdések:

Melyek a legfontosabb új gondolataim a tárgyakhoz való viszonyomról?

Melyek a legfontosabb új gondolataim az emberi kapcsolataimról?